

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลจะรัง
อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

คำนำ

ความรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึงความรู้ของชาวบ้านในท้องถิ่น ซึ่งได้มาจากประสบการณ์และความเฉลียวฉลาดของชาวบ้าน รวมทั้งความรู้ที่สั่งสมมาแต่บรรพบุรุษ สืบทอดมาจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนรุ่นหนึ่งระหว่างการสืบทอดมีการปรับประยุกต์และเปลี่ยนแปลงจนอาจเกิด เป็นความรู้ใหม่ตามสภาพการณ์ทางสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมภูมิปัญญาเป็นความรู้ที่ประกอบไปด้วยคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวบ้านในวิถีชีวิตดั้งเดิมนั้น

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ (๑) อนุรักษ์ ฟื้นฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณี อันดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ และตามพระราชบัญญัติสภาพำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๗ พ.ศ.๒๕๖๒ มาตรา ๖๖ องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้าน เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และมาตรา ๖๗ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล (๘) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลจะรังได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิปัญญา ท้องถิ่น จึงได้มีการสำรวจข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นชาวบ้าน เพื่อรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นภายในตำบลไว้ เพื่อเผยแพร่ให้กับสาธารณชนต่อไป ตลอดจนเพื่อให้คนรุ่นหลังได้สำนึกรักความเป็นตัวตนของท้องถิ่น

ข้อมูลทั่วไปพื้นฐาน

สภาพทางภูมิศาสตร์ตำบลจะรัง ตำบลจะรัง ตำบลจะรังมีทั้งหมดเจ็ดหมู่บ้าน พื้นที่มีลักษณะคล้ายเกาะ ซึ่งถูกล้อมรอบด้วยคลองยามู ตามชื่อที่ถูกเรียกว่า"จะรัง"ซึ่งมีความหมายว่า"ป่า"สะท้อนถึงสภาพภูมิประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทุ่งนา มีต้นตาลโตนคขึ้นอยู่ทั่วไป วิถีเกษตรที่แฝงภูมิปัญญาดั้งเดิม วิถีชีวิตอันเชื่อมโยงแน่นแฟ้นกับศาสนา และประเพณีวัฒนธรรมที่มีอัตลักษณ์ ผู้คนที่เป็นมิตร ล้วนเป็นสิ่งที่อยากนำทุกท่านมาลองสัมผัส เรียนรู้ และเข้าใจถึงความเป็นจะรังที่แท้จริง

มีอาณาเขตโดยสังเขป ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลตะโละกาโปรี และตำบลปะนาเระ

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลสาบัน และตำบลท่าข้าม

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ เทศบาลตำบลปะนาเระ

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลหนองแรต

ลักษณะชุมชนและการตั้งถิ่นฐาน

สภาพโดยทั่วไปของตำบลจะรัง ประชากรในเขต ตำบลจะรัง ณ ป พ.ศ.๒๕๖๗ มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๕,๔๐๘ คน แยกเป็น ชาย ๒,๖๘๑ คน หญิง ๒,๗๒๗ คน มี ๑,๑๗๒ ครัวเรือน ประชากรนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ๑๐๐%

สภาพโดยทั่วไปของตำบลจะรัง

สภาพโดยทั่วไปของตำบลจะรัง สามารถจำแนกออกเปนาดานต่างๆ ตามสภาพการพัฒนาของ ตำบลได้ดังต่อไปนี้

★ ดานโครงสร้างพื้นฐาน ★

การพัฒนาดานโครงสร้างพื้นฐานในตำบลจะรัง ในปัจจุบันถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดีไม่ว่าจะเปนาการ พัฒนาดถนน ไฟฟ้า ฯลฯ ประชาชนจะได้รับบริการอย่างทั่วถึง

๑. การคมนาคม

๑.๑. มีถนนสายหลัก ๑ สาย คือ ทางหลวงจังหวัด หมายเลข ๔๐๕๗ ผ่านตำบลจะรัง ในหมู่ที่ ๑ หมู่ที่ ๓ หมู่ที่ ๕ และหมู่ที่ ๗

๑.๒. ถนนเชื่อมตอระหว่างหมู่บ้านเปนาดถนนลาดยาง, ถนนคอนกรีต และถนนหินคลุก

๒. ไฟฟ้า ประชาชนในตำบลจะรัง ได้รับบริการไฟฟ้าอย่างทั่วถึงและเพียงพอ

๓. กระบายน้ำ ระบบกระบายน้ำโดยทั่วไป สามารถใ้การใ้ดี การก่อสร้างครอบคลุมและทั่วถึง เกือบทุกพื้นที่ มีบางสวนเท่านั้นที่ต้องก่อสร้างเพิ่มเติมในชุมชนเพื่อเสริมตอและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขัง

๔. การจราจร การจราจรในเขตตำบลจะรัง เปนไปอย่างสะดวก ปริมาณการจราจร ไ้ถนน ของ ประชาชนมีไม่มากนัก ไม่ทำให้เกิดปญหารถติดแต่อย่างใ้

การสัญจรในเขตตำบลจะรัง

สัญจรโดยใ้รถยนต์และรถจักรยานยนต์ การเดินทางโดยรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในเขตตำบลจะรัง มีสภาพถนนที่สะดวกสบายสามารถเดินทางไปมาระหว่างอำเภอต่างๆ ได้อย่างสะดวกสบาย

★ ด้านการสื่อสาร

ในเขตตำบลจะรัง ระบบการสื่อสารและโทรคมนาคม ได้รับบริการที่สะดวกสบายสามารถรับชม โทรทัศน์จาก สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยได้อย่างชัดเจนทุกช่อง

★ ดานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ดานทรัพยากรธรรมชาติในตำบลจะรัง สามารถจำแนกได้ ดังนี้

๑. ทรัพยากรที่ดิน การใช้ทรัพยากรดินในเขตตำบลจะรัง สวนใหญ่จะไชแปนที่อยู่อาศัย และ ทำการเกษตร
๒. ทรัพยากรน้ำ พื้นที่ในตำบลจะรัง จะมีคลองยามูล้อมรอบตำบล

★ ดานเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจของประชาชนในเขตตำบลจะรัง ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ประชาชนสวนใหญ่ ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม ทำนา ทำสวนปาล์ม ทำสวนยางพารา และค้ายา เป็นอาชีพหลัก และประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป เป็นอาชีพรอง

★ ดานสังคม

ประชาชนในเขตตำบลจะรัง นับถือศาสนาอิสลาม ๑๐๐% การประพฤติปฏิบัติประจำวันของ ชาวมุสลิมจะถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม

ตำบลจะรัง ตั้งอยู่ในจังหวัดปัตตานี ประชากรนับถือศาสนาอิสลาม ๑๐๐% เอกลักษณ์ที่สำคัญของ ประชากรในแถบนี้ คือ

๑. การแต่งกาย ไม่มีเครื่องแบบที่แน่นอน แต่ต้องแต่งกายให้สุภาพ ไม่เปิดเผยสวนใดของร่างกาย ที่ย้วยวนอรมนทางเพศของทั้งชาย และหญิง โดยสวนใหญ่ผู้ชายนิยมนุ่งโสร่งหรือกางเกงขายาว สวมเสื้อแขนยาว ถึงข้อมือและสวมหมวกกาปเยาะ สวนผู้หญิงก็จะสวมเสื้อแขนยาวถึงข้อมือและนุ่งผ้าคลุมถึงข้อเท้าตามข้อบัญญัติ ศาสนา

๒. การถือศีลอด (ถือบวช) หรือในภาษายาวีเรียกว่า “ปอซอ” จะถือปฏิบัติในเดือน “รอมฎอน” หรือเดือนที่ ๙ ของปีจเราะหศักราช ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามทุกคน จะถือศีลอดเป็นเวลา ๑ เดือน โดยจะ งดเว้นจากสิ่งอบายมุขทั้งหลาย ทั้งทางกาย วาจา และใจ ตั้งแต่รุ่งอรุณจนกระทั่งพระอาทิตย์ตกดิน ทั้งนี้เพื่อใ้ชาว มุสลิมได้รู้สึกถึงภาวะการอดกลั้น และใ้รู้สึกถึงสภาพของผู้ที่ยากจน เป็นต้น

๓. การเขาสุนัต เป็นหลักการของศาสนาอิสลาม ที่ถือหลักความสะอาด คือ การขลิบหน้หนุ่ม ปลายอวัยวะเพศชาย ซึ่งโดยสวนใหญ่แล้วจะกระทำแก่เด็กชายที่มีอายุระหว่าง ๖ – ๑๒ ป ภาษาถิ่นเรียกว่า “ มาโชะยาวิ ”

๔. ฮารีรายอ ในรอบปีจเราะหศักราช จะมีวันรายอ ๒ ครั้ง คือ

๔.๑. วันอีดิลฟตรีคือวันเฉลิมฉลองในศาสนาอิสลาม (หลังการออกบวช) โดยจะมีกิจกรรม ต่าง ๆ เช่น แต่งกายให้สะอาดเรียบร้อย ร่วมกันทำพิธีละหมาดที่มัสยิด เยี่ยมเยียนญาติพี่น้อง เป็นต้น ซึ่งจะตรงกับ วันที่ ๑ เดือน “เซาวาล” เดือนที่ ๑๐ ของปีจเราะหศักราช

๔.๒. วันอีดิลฮัจญฮา คือวันเฉลิมฉลองในศาสนาอิสลามอีกครั้งหนึ่ง โดยจะมีการการเชือด สัตว์ พลี (กุรบาน)

และเลี้ยงอาหารไทแก่ผู้ยากจน หรือญาติมิตร หลังจากได้ทำพิธีละหมาดในตอนเช้า แล้ว จะตรงกับวันที่ ๑๐ ชุลฮิจญะห์ เดือนที่ ๑๒ ของปีจเราะห์ศักราช

๕. ขนบธรรมเนียมการเคารพ ชาวมุสลิมเมื่อพบปะกันก็จะกล่าว “อัสลามูออลัยกุม” (ขอความ สันติจงมีแด่ท่าน) และมีการรับว่า “วาออลัยกุมมุสลาม” (ความสันติจงมีแด่ท่านเช่นกัน) และยื่นมือสัมผัสกัน (ชาลาม)

ศิลปะการแสดงพื้นบ้าน

๑. ซีละ คือ ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว ที่มีลักษณะคล้ายมวยไทย และมีลักษณะคล้ายมวยปล้ำ รวมกัน (มีการเตะ ถีบ ต่อย และมีการปล้ำไหลมก้นด้วย) มักจะทำการแสดงโชว์ในกิจกรรมต่างๆ

๒. ลิเกฮูลูปรกติมักจะเล่นในหมู่บ้านเนื่องในงาน และกิจกรรมสำคัญต่างๆ

ด้านการแพทย์และสาธารณสุข

การบริการทาง ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ในเขตตำบลจะรัง ประชาชนสามารถรับบริการได้จาก โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจะรังให้บริการรักษาโรคและการปฐมพยาบาลเบื้องต้นรวมทั้งงานเสริมสร้างสุขภาพและส่งเสริมป้องกันแก่ประชาชน บริการรักษาพยาบาลตาม หลักประกันสุขภาพ และยังมีอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน (อสม.) ทุกหมู่บ้าน

การรักษาความสงบเรียบร้อย/ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ถือเป็นเรื่องสำคัญ ในการดำรงชีวิตและการ ประกอบอาชีพของ ประชาชน จังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งตำบลจะรัง มีปัญหาในเรื่องการก่อการร้ายของผู้ก่อการร้ายโดยจะมุ่งสร้างความ ไม่สงบในพื้นที่ ในการแก้ปัญหาจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการแก้ปัญหา รวมทั้งความเอาใจจริงเอาใจของทุก ภาครัฐในการดำเนินการ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น (Local Wisdom) หมายถึง ฟื้นฟูความรู้ความสามารถที่ผ่านกระบวนการคิดโดยใช้สติปัญญาของคนในท้องถิ่น มีการเรียนรู้และการถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งจนเกิดผลดีงาม มีคุณค่า มีประโยชน์สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคสมัย

ฐานข้อมูลของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น แบ่งออกเป็น ๘ สาขา/ด้าน ดังนี้

สาขาที่ ๑ ด้านเกษตรกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับกิจกรรม/การปลูกสัตว์/การประมง/การป่าไม้ เช่น การทำเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ โคก หนอง นา เป็นต้น

ฐานขอภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลจะรัง

สาขาที่ ๑ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเกษตรกรรม

๑.๑ การทำน้ำตาลโตนด และผลิตภัณฑ์จากตาลโตนด

๑. นายสระรี เจาะบุ อายุ ปี
อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ ๔
ตำบลจะรัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

๒. นายมะรุดี มาเฮ อายุ ๔๔ ปี
อยู่บ้านเลขที่ ๑๐๑/๓ หมู่ที่ ๕
ตำบลจะรัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

๓.นายยายอ มะแซ อายุ ๖๖ ปี
อยู่บ้านเลขที่ ๑๗/๒ หมู่ที่ ๖
ตำบลจะรัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

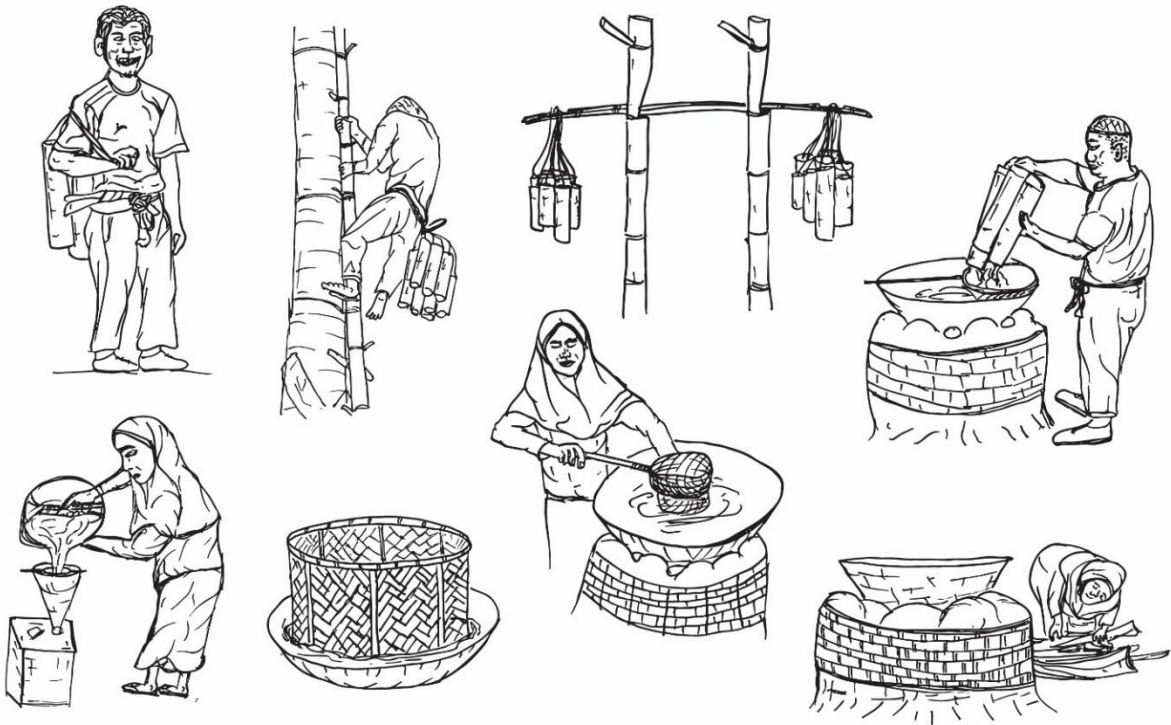
๔.นายอาหามะ ฮามะ อายุ ๖๒ ปี
อยู่บ้านเลขที่ ๖๒ หมู่ที่ ๗
ตำบลจะรัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

๕.นายแวสามแม สากล อายุ ปี
อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ ๗
ตำบลจะรัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

วิถีตาลโตนด

มือฉาดะ (ME NYA DA) หรือ คนทำตาล เป็นอาชีพที่ยังคงพึ่งพิงธรรมชาติเป็นหลัก มีองค์ความรู้ในการใช้ประโยชน์จากตาลโตนดและพืชพรรณต่างๆในจะรังที่สืบทอดกันมานาน เราเห็นได้จาก เครื่องไม้เครื่องมือ, เทคนิค, วิธีการ และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการได้มาซึ่งน้ำตาลโตนด สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึง บทบาทสำคัญในการรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น อันเป็นเอกลักษณ์ในวิถีตาลโตนดที่ยังคงมีให้เห็นและเป็นอยู่ที่ชุมชนจะรัง

วิถีชีวิตครอบครัวปราชญ์ขึ้นตาล

ที่จะรัง เราสามารถตี๋ม “ตูเวาะ” สดๆจากกระบอก, ซิม “บูเวะนีแซ” จากขอบกระทะ, กิน “นีแซซากา” ที่อยู่ในโอ่งเก็บน้ำตาล และซื่อ ” นีแซใจย ” ไปทำขนม หรือ “จุกอตา ” ที่หมักเอาไว้ได้จากบ้านคนทำตาล ผลผลิตดั้งเดิมเหล่านี้สร้างประโยชน์ให้คนจะรังมายาวนาน ขณะเดียวกันชุมชนจะรังยังมุ่งมั่นพัฒนาสินค้าจากตาลโตนดให้หลากหลาย ผสานเทคโนโลยี เข้ากับภูมิปัญญาจนเกิดผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่รอให้ทุกท่านได้เข้ามาสัมผัส และสนับสนุนผลผลิตแห่งความตั้งใจจากชุมชน

ผลผลิตตาลโตนดจะรัง

"นี่แซชากา" "นี่แซพูเต๊ะ"

นี่แซพูเต๊ะ

นี่แซชากา

น้ำตาลผง น้ำตาลเหลว และน้ำตาลแว่น

๑.๒ การทำเกษตรแบบผสมผสาน

สาขาที่ ๒ ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรม

๒.๑ การทำเครื่องประดับ จิวเวลรี่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานฝีมือ

นายชุกกิติ พลี ดาโอะ อายุ ๔๖ ปี
อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ ๗
ตำบลจะรัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

๒.๒ การจักสานเครื่องใช้จากย่านลิเภา ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานฝีมือ

ย่านลิเภา” หรือ “ลิเภา” (ภาษาท้องถิ่นภาคใต้เรียกเถาไม้เลื้อยว่า “ย่าน”) เป็นพืชตระกูลเฟิร์นหรือเถาวัลย์ชนิดหนึ่งที่ทอดเลื้อยพาดพันกับต้นไม้อื่น มีความยาวราว ๑-๒ เมตร บางชนิดยาวถึง ๕ เมตร เมื่อแก่ลำต้นจะมีสีดำและเป็นมัน พบมากในป่าภาคใต้ของไทยในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช สตูล สงขลา ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ด้วยคุณสมบัติที่มีความเหนียว ทนทาน มีอายุการใช้งานที่ยาวนาน จึงทำให้ในอดีตมีการนำย่านลิเภามาสานเป็นภาชนะและเครื่องใช้พื้นบ้านประเภทต่างๆ เช่น เขียนหมาก พาน กระจ่ำเป่า กระจ่ำหมาก หมวก ก่องใส่ยาเส้น ปั้นชา และขันดอกไม้รูปเทียน เป็นต้น

๑.นางเจ๊ะเยาะ ดาเห อายุ ๘๒ ปี
บ้านเลขที่ ๒๖/๑ หมู่ที่ ๕
ตำบลจะรัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

๒.๓ การทำกรงนก

การทำกรงนก ถือเป็นงานศิลปะที่ต้องรังสรรค์โดยช่างฝีมือที่มีความชำนาญการในการประกอบกรงนก ต้องมีความใส่ใจ สร้างสรรค์ลวดลายลงบนเนื้อไม้แต่ละลายด้วยทักษะฝีมืออันเชี่ยวชาญ และต้องใช้เวลาประกอบเป็นกรงนกด้วยความละเอียดประณีตในทุกขั้นตอน กรงนกเป็นงานศิลปหัตถกรรมที่สะท้อนความภาคภูมิใจในคุณค่าความงดงามของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่อยู่คู่กับวิถีชีวิตของชุมชนมุสลิมชายแดนใต้ที่ผูกพันกับการเลี้ยงนกกรงมาอย่างยาวนาน

๑.นายสมัน ขาเร็ง อายุ ๓๕ ปี
อยู่บ้านเลขที่ ๔๒ หมู่ที่ ๗
ตำบลจะรัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

๒.๓ การจักสานจากก้านใบจาก

ซึ่งมีมากบริเวณป่าชายเลน ใช้จักสานเป็นของใช้รูปแบบต่าง ๆ สวยงาม ลักษณะเด่นของก้านจาก คือ มีความทนเหนียว ทำโดยเหลาก้านจากให้เรียว สานและใช้น้ำมันวานิชเพื่อให้ชิ้นงานแห้งสนิทปราศจากความชื้น เคลือบเงาเพื่อให้เกิดความสวยงาม สานเป็นตะกร้า กระเป๋าเป็นหลัก

นางสาวสารีพีระ ตาเยะ อายุ ๓๕ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๓๒ หมู่ที่ ๕ ตำบลจะรัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

สาขาที่ ๓ ด้านอุตสาหกรรม

๓.๑ ช่างไม้ และเฟอร์นิเจอร์

นายวาโตรอหา เปาะอีแต อายุ ๕๑ ปี
อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ ๗ ตำบลจะรัง
อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

สาขาที่ ๔ ด้านการแพทย์ไทย

การนวดลูกประคบสมุนไพร เป็นการนำลูกประคบสมุนไพรสดหรือสมุนไพรแห้ง นึ่งให้ร้อน และนำมาประคบตามส่วนต่างๆ ของร่างกาย ส่วนใหญ่มักนิยมประคบหลังจากการนวด การประคบสมุนไพรจะช่วยส่งเสริมการนวดไทยแบบราชสำนัก ให้ผลการรักษาดีขึ้น ทั้งจากตัวยาสมุนไพร และความร้อน การประคบสมุนไพรมีประโยชน์ช่วยกระตุ้นการไหลเวียนของเลือด ช่วยลดอาการบวม บรรเทาอาการอักเสบของกล้ามเนื้อ บรรเทาอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย ในหญิงหลังคลอด ช่วยลดอาการตึงคัดของเต้านมด้วย

นางเยาะ มะอิ อายุ ๗๕ ปี
บ้านเลขที่ ๘๐/๑ หมู่ที่ ๕
ตำบลจะรัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

สาขาที่ ๒ ด้านศิลปกรรม

๒.๑ ด้านการแสดงพื้นบ้าน

ซีละ หรือเรียกว่า ตีกา หรือบือตีกา เป็นศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัวของชาวไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย โดยได้รับอิทธิพลด้านศิลปะการแสดงที่มีผู้สันนิษฐานว่าน่าจะเกิดขึ้นครั้งแรกที่เกาะสุมาตรา ประเทศอินโดนีเซีย หรือจากมะละกา และแพร่กระจายมายังประเทศมาเลเซีย และมาทางตอนใต้ของประเทศไทย

นายวามะ วานี
บ้านเลขที่ ๕๕/๑ หมู่ที่ ๗
ตำบลจะรัง อำเภอยะหริ่ง
จังหวัดปัตตานี

สาขาที่ ๘ ด้านอื่น ๆ (อาหารพื้นบ้าน)

๓.๑ ยำลูกตาลกะทิสด (กาบุดาร์) (โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตาลจะรัง)

๓.๒ ขนมบาตาบูโระ (หมอนเนา) ไล่ทำจากน้ำเต้าหรือมะละกอขูด นำไปผัดกะทิกับกุ้งแห้ง ท่อหุ้มด้วยแป้ง
หั่นเป็นท่อน ราดด้วยน้ำกะทิ

นางสารีพะ สามี
หมู่ที่ ๕ บ้านมะปริง ตำบลจะรัง
อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

ทะเบียนภูมิปัญญาในชุมชนตำบลจะรัง
องค์การบริหารส่วนตำบลจะรัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

ลำดับที่	ชื่อภูมิปัญญา	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	จุดเด่นภูมิปัญญา	ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	สถานที่ภูมิปัญญา	หมายเหตุ
๑	การทำตาลโตนด	เกษตรกรรม	นายสระรี เจะบู	เป็นอาชีพหลักของชาวบ้าน สามารถสร้างรายได้	การนำผลผลิตจากตาลโตนดมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง	หมู่ที่ ๔ ตำบลจะรัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี	
๒	การทำตาลโตนด	เกษตรกรรม	นายมะรุดี มาแฮ	เป็นอาชีพหลักของชาวบ้าน สามารถสร้างรายได้	การนำผลผลิตจากตาลโตนดมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง	หมู่ที่ ๗ ตำบลจะรัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี	
๓	การทำตาลโตนด	เกษตรกรรม	นายอาหามะ ฮามะ	เป็นอาชีพหลักของชาวบ้าน สามารถสร้างรายได้	การนำผลผลิตจากตาลโตนดมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง	หมู่ที่ ๗ ตำบลจะรัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี	
๔	การทำตาลโตนด	เกษตรกรรม	นายแสสาแม สากล	เป็นอาชีพหลักของชาวบ้าน สามารถสร้างรายได้	การนำผลผลิตจากตาลโตนดมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง	หมู่ที่ ๗ ตำบลจะรัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี	

ลำดับที่	ชื่อภูมิปัญญา	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	จุดเด่นภูมิปัญญา	ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	สถานที่ภูมิปัญญา	หมายเหตุ
๕	การทำเครื่องประดับ (จิ๋วเวลรี่)	หัตถกรรม	นายชุลกิฟลี ดาโอะ	ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานฝีมือ	ก า ร ป ร ะ ดิ ษ ฐ์ เครื่องประดับเป็นหัวข้อที่ ค่ อ น ข้ า ง ก ว้ า ง ซึ่ ง ครอบคลุมทุกอย่างตั้งแต่ การประกอบพื้นฐานไป จ น ถึ ง ก า ร ท ำ เครื่องประดับด้วยมือ	หมู่ที่ ๗ ตำบลจะรัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัด ปัตตานี	
๖	จักสานเครื่องใช้จากย่านสี เภา	หัตถกรรม	นางเจ๊ะเยาะ ดาเห	ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานฝีมือ	เป็นพืชตระกูลเฟิร์นหรือ เถาวัลย์ ซึ่งจะพบมากใน พื้นที่ภาคใต้ จึงทำให้ใน อดีตมีการนำย่านสีเภามา สานเป็นภาชนะ เพราะมี อายุการใช้งานที่ยาวนาน	หมู่ที่ ๕ ตำบลจะรัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัด ปัตตานี	
๗	การทำกรงนก	หัตถกรรม	นายสมัน ขาเร็ง	ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานฝีมือ	เป็นศิลปะที่ต้องรังสรรค์ โดยช่างฝีมือที่มีความ ชำ น า ญ ใส่ ใจ ใน รายละเอียด สะท้อนความ ภูมิใจในคุณ ค่าความ งดงามของภูมิปัญญา ท้องถิ่นที่อยู่คู่กับวิถีชีวิต มุสลิมมาอย่างยาวนาน	หมู่ที่ ๗ ตำบลจะรัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัด ปัตตานี	

ลำดับที่	ชื่อกรณีปัญหา	สาขา	เจ้าของกรณีปัญหา	จุดเด่นกรณีปัญหา	ข้อมูลกรณีปัญหาท้องถิ่น	สถานที่กรณีปัญหา	หมายเหตุ
๘	การจักสานจากก้านใบจาก	หัตถกรรม	นางสาวสารีพะ ตาเยะ	กรณีปัญหาท้องถิ่นในงานฝีมือ	ใช้ทรัพยากรที่มีในพื้นที่จักสานเป็นของใช้รูปแบบต่างๆ	หมู่ที่ ๕ ตำบลจะรัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี	
๙	ช่างไม้ และเฟอร์นิเจอร์	อุตสาหกรรม	นายวาโตรอหา เปาะอี้แต	กรณีปัญหาท้องถิ่นในงานฝีมือ	สืบทอดภูมิปัญญาด้านงานช่างฝีมือด้านการผลิตเฟอร์นิเจอร์จากรากไม้นั้น ผู้ที่จะสืบทอด ภูมิปัญญาด้านนี้ ควรมีจินตนาการ ความคิดแนวสร้างสรรค์ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ สามารถดัดแปลงวัตถุดิบให้เกิด ประโยชน์ได้หลากหลาย ซึ่งจะสืบทอดกันโดยวิธีการอธิบาย ขั้นตอนในการทำอย่างละเอียดให้กับผู้ที่จะสืบทอด พร้อม ลงมือปฏิบัติจริงตามขั้นตอนต่างๆ ฝึกทำไปเรื่อยๆ จนเกิดความชำนาญ โดยส่วนมากผู้สืบทอดจะเป็นลูกหลานของ สมาชิกกลุ่ม และประชาชนในชุมชนที่มีความสนใจ	หมู่ที่ ๗ ตำบลจะรัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี	

ลำดับที่	ชื่อภูมิปัญญา	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	จุดเด่นภูมิปัญญา	ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	สถานที่ภูมิปัญญา	หมายเหตุ
๑๐	นวดแผนโบราณ ผดุงครรภ์โบราณ	แพทย์แผนไทย	นางเยาะ มะอี	การนวดสามารถเป็น การรักษาและเป็น การนวดเพื่อเป็นการ ผ่อนคลายอาการ ปวดเมื่อยร่างกาย	ใช้มือนวดไปตามจุดต่างๆ ของร่างกาย เพื่อคลาย เส้นและบรรเทาอาการ ปวดเมื่อยต่างๆ	หมู่ที่ ๕ ตำบลจะรัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัด ปัตตานี	
๑๑	การแสดงพื้นบ้าน (ซีละ)	ศิลปกรรม	นายมะ วานี	เป็นศิลปะการต่อสู้ ป้องกันของชาวไทย มุสลิมจังหวัด ชายแดนภาคใต้	ซีละ หรือเรียกว่า ดีกา หรือบือดีกา เป็นศิลปะ การต่อสู้ป้องกันของชาว ไทยมุสลิมจังหวัดชายแดน ภาคใต้ของระเทศไทย โดยได้รับอิทธิพลด้าน ศิลปะการแสดงที่เกิดขึ้น ครั้งแรกที่เกาะสุมาตรา	หมู่ที่ ๗ ตำบลจะรัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัด ปัตตานี	
๑๒	ยาลูกตาลกะทิสด (กาบูน ตาร์)	ด้านอื่นๆ (อาหาร พื้นบ้าน)	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนตาล จะรัง	การใช้ทรัพยากรในพื้นที่มาแปรรูป อาหารคาว	นำ ลูก ตาล ซึ่ง เป็ น ทรัพยากรหลักในพื้นที่ ตำบลจะรังมาแปรรูป (ยำ) เพิ่มราคาให้สูงขึ้น	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตาลจะรัง	
๑๓	ขนมบาตาดูโระ (หมอนเนา)	ด้านอื่นๆ (อาหาร พื้นบ้าน)	นางสารีพะ สาอิ	เป็นอาหารพื้นเมือง ปัตตานี ซึ่งจะเรียก ตามลักษณะของ อาหาร คือ จะมีส่วนของเปลือกนอก คล้ายผ้าที่เย็บหมอน และมีส่วนเป็นไส้	ไส้ทำจากน้ำเต้าหรือ มะละกอขูด นำไปผัดกับ กะทิกับกุ้งแห้ง ห่อหุ้มด้วย แป้งหั่นเป็นท่อน ราวด้วย น้ำกี	หมู่ที่ ๕ ตำบลจะรัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัด ปัตตานี	